

Формування та управління фондом електронних документів бібліотеки

Андрухів Андрій
Кафедра СКІД
НУ "Львівська політехніка"
Львів, Україна
andriy.i.andrukhiv@lpnu.ua

Харгелія Олена
Науково-технічна бібліотека
НУ "Львівська політехніка"
Львів, Україна
olena_khargelija@yahoo.com

The paper presents the main sources of updating fund of electronic documents in the university library, which is based on the principles of correspondence between costs and benefits. Determined that effective management of this fund require systematic analysis based on its defined criteria. Effective technology of library collection is a series of sequential processes aimed at converting a large number of randomly placed in an ordered set of documents and further the preservation and operation of this set.

Ключові слова: бібліотека, фонд електронних документів, комплектування фонду, фонд навчальної літератури.

ВСТУП

Основна задача комплектування – забезпечення відповідності фонду бібліотеки до читацьких потреб, що виходить з принципів відповідності між витратами та вигодами. Це означає, що вигода користувача від отриманої інформації повинна бути більшою, ніж витрати на її отримання [1].

Для ефективного управління фондом потрібно систематично та планомірно проводити його аналіз, який полягає у визначенні [2]:

- об'єму фонду;
- темпів його росту та розвитку;
- глибини;
- тематичного спрямування;
- заходів щодо його збереження та консервації;
- термінів списання;
- коректування підписок;
- виявлення дублетності літератури при її замовленні.

Оцінка бібліотечних фондів дає реальний практичний результат у тому випадку, коли вона

здійснюється в рамках оцінки ефективності та якості роботи бібліотеки. Після проведеного аналізу ефективності фонду формуються відповідні управлінські рішення при складанні бюджету бібліотеки, в процесі управління персоналом, бібліотечними фондами та розширенні спектру бібліотечних послуг.

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ФОНДУ

На сьогоднішній день практично не залишилось бібліотек, які б не працювали із електронними документами (інформаційні матеріали бібліотеки у електронному вигляді). Фонд електронних документів є складовою частиною фонду навчальної літератури [3,4] та повністю відповідає традиційному визначенню бібліотечного фонду та може бути елементом електронної бібліотеки. Вважають, що одиницею збереження фонду є електронний документ, електронне видання, веб-ресурс, або цифрова копія друкованого видання. Ефективний менеджмент фонду гарантує високу інформаційну забезпеченість навчального процесу [5]. Джерелами наповнення фонду є:

- закупівля електронних видань;
- передача авторських матеріалів у бібліотеку;
- передача видавництвами електронних копій друкованих видань.

Закупівля електронних видань. Відбувається за наявності фінансових можливостей бібліотеки чи університету. Після аналізу тематико-типологічного плану, аналізу потреб користувачів (формується на основі читацьких відмов та форм електронного зворотного зв'язку), аналізу заявок на придбання літератури від структурних підрозділів університету формується план комплектування на заданий період часу (зазвичай на навчальний

семестр). Далі погоджується кошторис закупівель та бібліотека отримує передплачені електронні видання.

Передача авторських матеріалів у бібліотеку. Це можуть бути електронні варіанти власних опублікованих навчально-наукових праць. Відбувається завдяки пропагандистській роботі бібліотеки, в добровільному форматі або за наказом керівництва.

Передача видавництвами електронних копій друкованих видань. В результаті співпраці видавництва та бібліотеки вигоду отримують обидві сторони: бібліотека – нові надходження, видавництво – популяризацію власних видань та послуг, архівація та отримання статистики використання своїх видань.

Електронний документопотік (ЕД), що виникає всередині бібліотеки так і між бібліотекою та іншою організацією вимагає продуманої системи роботи із ЕД, що може бути забезпечена збалансованістю рішень за наступними напрямками:

- нормативно-правова база;
- оптимальний шлях документопотоку;
- технологія опрацювання ЕД;
- особливості використання та зберігання ЕД;
- реєстр ЕД;
- фінансування; кваліфікація персоналу.

Отримані бібліотекою файли можна розрізнити за певними показниками такими як:

- повнота документа (наявність титульного аркушу, змісту і т.д.);
- необхідність поділу документа на логічні одиниці (наприклад розбиття вісника на статті);
- формат документа (pdf – для передачі: книг, методичних вказівок, вісників, збірників, а doc для передачі авторефератів дисертацій та окремих книг);
- якість отриманих документів (документи які не потребують або потребують додаткової обробки).

Аналіз електронного документопотоку (ДП) бібліотеки дозволить провести:

- час, що витрачається на опрацювання ЕД, відповідно і оцінити людські ресурси для роботи із ДП;
- цільову комплексність документопотоку;
- виключення дублетних інстанцій та дій пов'язаних із ЕД;

- мінімізацію кількості повторної обробки ЕД;
- адаптацію технічних та організаційних характеристик до вимог обробки ДП.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Костров А. В. Основы информационного менеджмента : учеб. пособие / А. В. Костров. – М. : Финансы и статистика : ИНФРА-М, 2009. – 528 с.
- [2] Анисимов Г. А. Связность равнозначных документов электронного каталога как способ улучшения качества комплектования учебной литературой / Г. А. Анисимов, Л. С. Тимонина // Проблемы полиграфии и издательского дела. – 2008. – № 6. – С. 102–117.
- [3] Андрухів А. І. Менеджмент електронних документів на прикладі репозитарію НУ “Львівська політехніка” / А. І. Андрухів, Д. О. Тарасов // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : матеріали четвертої міжнар. наук.-практ. конф., 25 жовт. 2012 р., Львів / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т “Львів. політехніка”, Наук.-техн. б-ка – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – С. 223–228.
- [4] Tarasov D. Analysis of the development of Ukrainian repositories / Dmytro Tarasov, Andriy Andrukhiv // Сучасні проблеми радіоелектроніки, телекомунікацій, комп'ютерної інженерії : матеріали XI Міжнар. конф., присвяч. 60-річчю заснування радіотехн. ф-ту у Львів. політехніці, 21–24 лют. 2012, Львів, Славське, Україна / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т “Львів. політехніка”. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – С. 383.
- [5] Daoud M. Using a concept-based user context for search personalization [Electronic resource] / M. Daoud, L. Tamine-Lechani, M. Boughanem. – Access mode: ftp://ftp.irit.MMT/SIG/DaoudMariam_ICDMKE'08.pdf (Last access: 12.04.2017). – Title from the screen